

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20—, inozemstvo Din 30—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 552. 6

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Priznajte barvo!

Dan na dan zatiruje esdeesarski tisk, da SDS ni zainteresirana pri volitvah v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo, dan na dan ponavljajo tudi vsi njeni prikriti in nepokriti eksponenti to gorostasno neresnico. Ne čudimo se seveda, če se esdeesarski tisk te gorostasne neresnice ne sramuje, ker poznamo moralno kakovost tega tiska. Čudimo pa se, da ponavljajo to grdo neresnico tudi vsi oni obrtniki in trgovci, ki kandidirajo na esdeesarski listi in ki jih javnost vendar ne bi hotela identificirati z esdeesarskim tiskom. In tem gospodom naš apel, da priznajo barvo!

Predvsem eno vprašanje: Ali so vsi ti kandidati »nestrankarske« liste člani SDS ali niso? Vsa javnost jih pozna le kot pristaše SDS, ker so skoraj vsi svojo pripadnost h SDS že opetovano in javno deklarirali. Ali je morda kdo od gospodov izstopil v zadnjem času iz SDS? Ali je bil kdo od gospodov vendarle tako možat, da je premagal vso komodnost in na vse udarce slovenskemu gospodarstvu, ki jih je zadala SDS, odgovoril z izstopom iz te propadajoče stranke?

Zakaj jasno ko beli dan je, da je kandidatna lista, ki je sestavljena iz samih izrazitih pristašev SDS tudi esdeesarska lista. In samo pomilujemo one gospode, ki kljub tej jasnosti trde nasprotno!

Ce pa so gospodje kljub vsem grehom SDS še vedno njeni člani, in če vseeno zatirujejo, da ni iz samih članov SDS sestavljena lista esdeesarska, potem pa zahteva poštenost, da podajo javnosti jamstvo, da so se res oprostili esdeesarske komande in da bodo njeni kandidati v resnici vodili samo strokovno, gospodarsko in nestrankarsko politiko v Zbornici.

Niti sence takega jamstva pa nismo doživeli. Nasprotno samo težke dokaze, da o takim jamstvu ni mogoče niti govoriti. Pogajanja je v imenu obrtnikov in trgovcev, ki so pristaši SDS, vodil g. dr. Kramer. Zakaj jih ni vodil kak obrtnik ali trgovec? Kaj so gospodje ukrenili, da vsaj v bodoče ne bo v njih imenu sklepala SDS?

Z vso silo lomijo kopje za njih listo esdeesarski tisk. Kaj mislijo gospodje, da je javnost res tako naivna, da bo verjela, da se eksponira esdeesarski tisk za njih listo samo zaradi njih lepih oči? Ne pripisujte take naivnosti drugim, ker drugače boste vi sami veljali za tako naivne.

Toda esdeesarski tisk ne brani samo liste esdeesarskih obrtnikov, on napada tudi vse obrtnike in trgovce, ki niso za to listo. Ali je morda tudi to v programu gospodov, ki predlagajo esdeesarsko listo, da se trgovci in obrtniki po listih napadajo, ker ne želijo slediti komandi ene stranke? Gospodje tudi v tem oziru: z barvo na dan!

Je nad vse značilno, da se SDS svoje lastne firme sramuje in da jo zatajuje. Toda, gospodje, zakaj delate to, tudi Vi? Če je po Vašem mnenju SDS tako slaba stranka, da jo je treba pred javnostjo zatajiti, kako morete biti Vi tisto žalostno sredstvo, ki naj SDS zopet dvigne? Kako morete istočasno zatajevati SDS in biti nje člani?

V svojem oklicu nastopate proti vsem onim stvarim, ki jih je zagrešila SDS. Istočasno pa se eksponirate, da zavlada SDS tudi v zbornici. Ali res ne spoznavate nekorektnosti nedoslédnosti, ki je v tem Vašem postopanju? Ni mogoče sedeti na dveh stolih in ni mogoče, da se danes sramujete dejanj SDS, jutri pa zopet delate za SDS. Ali ste za SDS in prevzamete tudi vso odgovornost za njena dejanja in krijete vse njene grehe, ki postanejo tudi vaši grehi, ali pa ste proti SDS in izstopite iz stranke.

Nobenih izprememb v bližnjem času.

Bled, 19. avgusta. Po izjavah, ki so jih na večer dali na Bledu navzoči ministri, so novinarji dobili vtis, da v bližnjem času ni pričakovati nobenih sprememb.

Beograd, 19. avgusta. Včeraj je bilo politično življenje v Beogradu popolnoma mrtvo. Skoraj vsi ministri so bili izven Beograda. Uzunović, dr. Ninčič, Dušan Trifunović in dr. Nikić so bili na Bledu, dr. Šuperina, Pucelj in dr. Šibenik pa so odšli v Zagreb na sejo Hrvatskega seljaškega kluba. Tja odide danes tudi dr. Krajač. — Tudi dr. Srskić ni v Beogradu. — Včeraj zato v Beogradu ni bilo nobenih dogodkov, ki bi zanimali politično občinstvo, razven izročitve beograjske občine novi upravi. — Vsa politična situacija se nahaja na Bledu in v Zagrebu. — To mrtvilo v Beogradu bo trajalo do tlej, da se vrne predsednik vlade.

Nekateri krogi pripisujejo veliko važnost seji Hrvatskega seljaškega kluba v Zagrebu. Drugi trde zopet, da na tej seji ne more pasti nobena važnejša odločitev, ker je vprašanje dr. Nikića skoro že rešeno in so radičevci v tem vprašanju spregovorili že svojo zadnjo besedo.

Precejšnja važnost se pripisuje tudi navzočnosti ministrov na Bledu. Tja je

včeraj dopotoval tudi minister dr. Vasa Jovanović, ki zaradi svoje agilnosti uživa posebno zaupanje dvora.

Za časa bivanja ministrov na Bledu se bodo rešila nekatera prav važna vprašanja naše zunanje politike.

Splošno so opazili in komentirali dejstvo, da Boža Maksimović ni odšel na Bled, med tem ko na drugi strani dr. Ninčič Bled prav pogosto poseča. Kakor trdi okolica g. Maksimovića, pripravlja on gradivo za pritožbo proti volitvam.

Ce bi bile zdaj volitve poslancev v narodno skupščino, pravijo Maksimovičevi pristaši, »bi bili mi dobili dosti več glasov, kakor pa smo jih imeli prej.«

Kljub glasovom iz vrst opozicije, da bi bil položaj Bože Maksimovića omajan, sodijo politični krogi, da to ni točno. Res, da dr. Ninčič dela proti njemu, da se mu osveti za slabe usluge, ki mu jih je Maksimović napravil na Bledu. Vendar pa Maksimović uživa zaupanje krone in tudi zaupanje predsednika vlade Uzunovića. Intrige, ki se vodijo proti Maksimoviću, ne bodo rodile željenega sadu. Prav tako netočna je vest, da bi bil proti Maksimoviću dr. Srskić, ki je bil še do včeraj njegov sotrudnik.

Železniške konvencije z Grško podpisane.

Beograd, 19. avgusta. Včeraj ob 10.30 dopoldne so bile v zunanjem ministrstvu v Atenah podpisane štiri konvencije, s katerimi je končno rešeno vprašanje železniške proge Gjevgelija—Solun in vprašanje solunskega pasu. S tem so tudi končno odpravljena nesoglasja, ki so že leta obstajala med Jugoslavijo in Grčijo. Hkrati je bila podpisana tudi pogodba o zvezi in prijateljstvu med obema državama. Besedilo te pogodbe se bo registriralo v tajništvu Zveze narodov.

Glede na te zaključne podpise konvencij in pogodbe je grški zunanji minister Rufos poslal dr. Ninčiču naslednjo brzojavko:

»Srečen sem, da morem javiti Vaši Ekscelenci, da so popisane štiri konvencije in pa pogodba o Zvezi in prijateljstvu med našima dvema državama. Ta akt je sijajen rezultat vašega miroljubnega sodelovanja in tvori varen temelj splošne konsolidacije miru med narodi na Balkanu. Prosim Vašo Ekscelenco, da blagovolite izraziti Nj. Vel. kralju Srbov,

Hrvatov in Slovencev moje najgloblje spoštovanje in udanost, ker je pomagal likvidirati prošlost in obnoviti sodelovanje, polno medsebojnega zaupanja, ki je imelo tako sijajen in srečen rezultat za obe državi. — Rufos.«

Dr. Ninčič je na to odgovoril z naslednjo brzojavko:

»S posebnim zadovoljstvom sem sprejel brzojavko Vaše Ekscelence, v kateri mi sporočate, da je naše odkritosrčno prizadevanje kronano s podpisom konvencij in pogodbe o zvezi in prijateljstvu. Obnovitev zveze med našima dvema narodoma, ki ju spaja tradicionalna vez prijateljstva in skupnih interesov, bo brez dvoma mnogo koristila vzpostavitvi trajnega miru na Balkanu in ohranitvi stanja, ki je bilo ustvarjeno z mirovnimi pogodbami. Prosim Vašo Ekscelenco, da blagovolite sporočiti g. predsedniku grške republike čustva mojega najglobljejšega spoštovanja in vere v napredek in lepoto bodočnosti naših držav. — Dr. Ninčič.«

O sedanjih vladi lahko rečete, kar hočete, samo tega ji ne smete porokovati, da ne bo dolgo na krmilu. Karkoli rečete vladi, vse se vam odpusti. Le če dvomite v njeno trajnost, napravite smrten greh. Samo zaradi tega je Uzunović z nami nezadovoljen. — Ni samo to naš cilj, da Uzunovičeva vlada odide. Tudi ni to kako naše propiranje, temveč je to le grozna logika dogodkov. Naša država pod upravo sedanje vlade ne živi, temveč jo ta vlada le mrevvari. Nihče naj se ne vara. Mi gremo nasproti težkim dogodkom, mi gremo nasproti tistim časom, ko bodo govorili prazni želodeci. Poplave so se spremenile v beračenje za milodare. Vlada gre in pravi celo, da so poplave še prav prišle, ker bo zemlja drugo leto bolj rodovitna.«

ČEŠKOSLOVAŠKI OFICIRJI PRI KRALJU.

Bled, 18. avg. Danes je sprejel kralj Aleksander v avdienci delegacijo češkoslovaških oficirjev z generalom Jametom na čelu. Kralj je generala odlikoval z redom sv. Save II. razreda, oficirje pa z redom Belega orla V. razreda.

Seja HSK v Zagrebu.

Zagreb, 19. avgusta. O včerajšnji seji Hrvatskega seljaškega kluba je bil zvečer izdan naslednji komuniké:

Seja Hrv. selj. kluba je trajala od 9.30 do 12. 45. Navzočih je bilo 43 poslancev, vse predsedstvo, trije ministri: Pucelj, dr. Šibenik in dr. Šuperina in dva državna podtajnika: Neudorfer in dr. Pernar. Državni podtajnik inž. Košutić je bil zaradi bolezni v družini zadržan udeležiti se seje. Prisotnih je bilo dalje kakih 100 predstavnikov okrajnih organizacij.

Prvi je govoril predsednik HSS Štefan Radić, ki je imel eno uro trajajoč govor. Kake pol ure se je bavil s političnim položajem v obče, drugi pol ure pa je govoril o svojem razgovoru s predsednikom vlade. Povdaril je posebno važnost volitev v Dalmaciji, Črni gori in Srbiji, kjer so popolnoma strti nasprotniki narodnega spoznanja, ki je s tem dobil zase pomen pravega plebiscita.

Za Štefanom Radićem je več ko eno uro govoril minister Pucelj, ki je h koncu prečital jako temeljito, vsestransko poročilo o kmetiskem gospodarstvu in o načinu, kako naj se to gospodarstvo vsestransko povzdigne in razvije.

S tem poročilom so se bavili nato predsednik HSS, minister dr. Šuperina in državni podtajnik Neudorfer, ki so dodajali jako važne in praktične pripombe in predloge.

Minister dr. Šuperina je poročal o kreditih, ki jih daje poštna hranilnica, ter o reformah, ki so se izvršile in ki se še pripravljajo, da bo poštna hranilnica čim bolj služila kmetickemu narodu.

POPOLDANSKA SEJA.

Hrv. selj. kluba je trajala od 2.30 popoldne do 8.30 zvečer. Popoldne je govoril najprej minister za agrarno reformo dr. Šibenik, ki je podal zelo izčrpno poročilo o agrarnem zakonu v Dalmaciji. Ta zakon je že dobil kraljevo predodobrenje in je prešel že tudi skozi ministrski svet. Za tem je minister govoril o agrarnem zakonu za Južno Srbijo, ki je že gotov, ter o zakonu za Bosno in Hercegovino, kjer se je bavil posebno s popravkom nekaterih nepravilnosti pri podeljevanju pašnih pravic. Dalje je govoril o ureditvi agrarnih odnošajev v severnih krajih, t. j. v Vojvodini, Hrvatski in Slavoniji. Njegovo poročilo je trajalo trideset ur.

Tudi k temu poročilu so naslednji govorniki dodali še mnogo dragocenih opazk in misli, kakor tudi konkretnih predlogov. S celo razpravo o tem predmetu se je h koncu bavil tudi predsednik HSS.

Potem je govoril še minister dr. Šuperina, ki je podal jako važno in temeljito poročilo o svojem delu v ministrstvu za pošto od svojega nastopa pa do danes. Na koncu govora je dopolnil še svoje svoje dopoldansko poročilo o poštni hranilnici ter na to poročal o velikih radijskih postajah v Beogradu in Zagrebu in o ureditvi radijskega brzojavljenja na vseh naših parnikih.

Jutri se bo seja ob 9 dopoldne nadaljevala. Dotlej pa bo odbor trojice pravnikov: dr. Šibenik, Kežman in Krnjević, izdelal poročilo o predlogu, da se dr. Nikić na temelju zahteve 36 članov HSK kluba izroči protikorupejskemu anketnemu odboru.

BOLGARSKA VLADA KLEVEČE.

Beograd, 19. avgusta. Vlada Ljapčeva je začela razširjati vesti o napadih jugoslovenskih komitskih čet na bolgarsko ozemlje. Vse te vesti so prazne kleteve.

Neiskren apel.

»Obrtni Vestnik« je objavil od 37 obrtnikov podpisano oklic z ozirom na volitve v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo.

Silno zadovoljen je s tem oklicom esdeesarski tisk in tako »Jutro« ko »Slovenski Narod« hvalita oklic in ga priobčujeta v izveščku. Tem manj pa bodo zadovoljni z oklicem oni, katerim je namenjen, ker tako vodenega oklica še ni zlepa čitala slovenska javnost. Ves oklic ni pravzaprav nič drugega ko slab izvleček iz oklica združenih stanovskih list. Niti ene nove stvari ne prinaša oklic v »Obrtnem Vestniku«, temveč nasprotno premolčuje celo stvari, ki se tičejo vsakega obrtnika.

Tako nič ne briga avtorje nepotrebne oklica draginja in protidraginjski zakon, tako ne najdemo niti besede za zvezo Slovenije z morjem in tudi gospodarski svet in ustanovitev zakonodajne gospodarske zbornice ni našla milosti pri avtorjih izvlečka. In vendar so si vse te stvari v oklicu združenih stanovskih list omenjene in bi zato imeli avtorji novega oklica dolžnost, da se o njih izjavijo, ker vse to so temeljne zahteve vsega slovenskega gospodarskega sveta in obrtnikov še prav posebno.

Pri medlosti oklica v »Obrtnem Vestniku« se končno ni čuditi, če avtorji oklica tudi niso imeli poguma označiti stvari pri pravem imenu. Ne upajo se povspeti do tega, da bi povedali, da je današnje mizerije obrtnikov kriv slab gospodarski sistem, ne upajo se izreči nobene besede proti onem centralizmu, ki je povzročil, da se skoraj že najmanjša dobava oddaja v Beogradu. Vidi se, da si gospodje še niso na jasnem, kje je glavni vzrok propadanja slovenskega gospodarstva in vidi se, da se gospodje še niso odločili za resen boj. Polovičarstvo v pravem pomenu besede je oklic »Obrtnega Vestnika« in to polovičarstvo je najmočnejša njegova diskvalifikacija.

Kakor pa je oklic kratkobeseden glede obrtniških zahtev in značilen po pomanjkanju vsakega odločnega tona — in mislimo, da obrtniki brez odločnosti nikamor ne pridejo —, tako pa je na drugi strani oklic poln neiskrenosti in gostobesednosti.

Tako se naglašja v oklicu, da organizirano obrtništvo — izpuščeno je: v SDS organizirano obrtništvo — odklanja vsako vmešavanje političnih strank v volitve v Zbornico. Nadalje se pravi, da odklanja to obrtništvo tudi vsa dnevna politična gesla in fraze, ki imajo samo ta namen, da zaslužujejo obrtništvo političnim strankam. In dalje se pravi, da hočejo ti (v SDS odganjani) obrtniki šteti vsakogar ne glede na njegovo strankarsko pripadnost. In končno se pravi, da mora v Zbornici prenehati vsaka politika in da treba zapoditi politiko iz gospodarskih institucij.

Kako lepe besede, kako krasne fraze! Ampak gospodje bodo oprostili, če v iskrenost teh lepih besedi nihče ne veruje.

Zakaj če bi bile te besede res iskrene, potem bi moral biti tu podan dokaz, da se je res mislilo sestaviti nestransko in samo obrtniško stanovsko listo. Toda vsi ti najnovejši pristaši protistrankarstva v gospodarskih zastopih ne povedo niti z besedico, da so se res potrudili sestaviti tako nestransko listo. Nobene besede ni, da bi skušali doseči sporazum z Jugoslovansko obrtno zvezo, nobene besede ni o kakih pogajanjih z drugimi skupinami obrtnikov. Vse njihovo nestranskarstvo obstoji samo v tem, da so

združili vse obrtniške organizacije, ki so v rokah pristašev SDS in da so vse druge organizacije prezrli. In to naj bo nestranskarški nastop?

Pravijo, da odklanjajo vsako vmešavanje političnih strank v volitve v Zbornico. Sijajno! Toda ni še dolgo od tega, ko so mogli čitati v »Jutru«, da je vodil pogajanja v imenu SDS za volitve v Zbornico, ne kak obrtnik, temveč dr. Kramar, a na to dejstvo ti najnovejši nestranskarji molče. In mogli so čitati, da se je dr. Kramar pogajal tudi za obrtni odsek, ampak tudi to dejstvo so gospodje prezrli.

Pravijo nadalje gospodje, da so vedno pripravljeni ščititi vsakega posameznika ne glede na strankarsko pripadnost. Kje pa so bili ti gospodje tedaj, ko so se proti posameznikom uprizarjale najostrejšje osebne gonje? Takrat, ko je bil čas, niso nastopili, sedaj pred volitvami pa pravijo, da bodo nastopili. Kdo naj jim vendar veruje?

Pravijo, da so proti vsaki politiki v gospodarskih zastopih. Toda morda se gospodje spomnijo, da je za časa zadnjih skupščinskih volitev izšel v »Gostilničarskem listu« poziv, da volijo vsi obrtniki za »narodni« blok. Kdo od gospodov podpisnikov sedanjega oklica pa je tedaj proti temu protestiral? Naj stopi vendar na plan tisti gospod!

Lepo je, če kdo govori, da je proti strankarstvu v gospodarskih zastopih, toda samo govorjenje ne zadostuje. Treba je to tudi z dejanji dokazati! Kdaj pa ste gospodje podali ta dokaz?

ANTON BIRGMAYER ml., Maribor, član srednjeevropskega gospodarskega zasedanja:

Srednjeevropska gospodarska kriza.

Obična krilatica je postal izrek: »Živimo v gospodarski krizi« in prav nič novega nam ni to. Toda ne samo pri nas se čuti to nezdravo stanje, nego se pojavlja po vsej Srednji Evropi. Da bi se postala tej krizi po robu, da bi našla sredstva in pota, kako bi se to nezdravo razmerje odstranilo, se je ustanovila institucija, ki je po vsej Srednji Evropi razdeljena ter po vseh glavnih mestih Evrope zaseda. Ta institucija se imenuje: »Srednjeevropsko gospodarsko zasedanje«.

Tej instituciji pripadajo najpomembnejše osebnosti gospodarski politiki, mnogo ministrov, vodilne, bančne, industrijske in trgovske kapacitete, dvanaest različnih držav. Delovni komite sestoji iz sledečih oseb: Bančni predsednik Badio, Varšava, podpredsednik italijanske trgovske zbornice dr. Carlo Corti, docent Rikard Dolberg, Dunaj, minister n. dr. Georg Gothein, Berlin, ekselencia minister n. r. dr. A. van Gyn, Nizozemska, državni tajnik dr. Elmer Hantos, Budimpešta, minister n. r. dr. H. Hotavec, Praga, mr. Kempf, predsednik pariške trgovske zbornice, Pariz, ravnatelj Ljubomir St. Kosier, finančni politik, Zagreb, komercialni svetnik, Julio Meinl, sir George Paish, London, predsednik dr. R. Reich, Dunaj, dr. Maks Smolensky, Zürich, i. dr. Preko 50 industrijskih in trgovskih zbornic ter organizacij je v zadnjem času tej instituciji pristopilo.

Nazadnje je zasedala ta institucija na Dunaju dne 8. in 9. septembra 1925 ter sledijo nadaljnja zasedanja v Parizu, Varšavi, Berlinu, Pragi, Budimpešti, Bukarešti in Beogradu. Ta zasedanja imajo zaenkrat namen ustvariti mostiče, da bi se promet, trgovina, denarstvo, industrija, carina in postopek s potnimi listi med posameznimi evropskimi državami z manjšim trenjem in plodonosno razvil.

Mere, s katerimi so poedine srednjeevropske države ena proti drugi zaprle svoje meje, z izključenjem posameznih rinskih mej, z izključenjem posameznih držav iz direktnega prometa, z raznimi določbami za promet z devizami in valutami, v vseh evropskih državah s striktnim izvajanjem postopka s potnimi listi, so povzročile v vseh srednjeevropskih državah gospodarsko krizo, koje posledice še danes ni mogoče pregledati. Prej največji industrijski centri so izgubili svoje širno tržišče, ker vsaka država z visoko zaščitno carino svojo lastno industrijo podpira. Slednja pa kljub temu ni življenja zmožna, ker kot mlado podjetje ni v stanu dolgoletna izkustva stare industrije izkoristiti, radi tega dela dražje in je prisiljena za mnogo višje cene svoje produkte prodajati, medtem je industrija, ki poceni dela in ki je popreje tok obvladala, radi zaščitne carine od konkurence izključena. Ravno tako tudi trgovec niti svojih zmožnosti, niti svojih starih zvez v prid izravnave cen ne more uveljaviti, saj mu vendar uvozne in izvoz-

ne prepovedi delovanje tako ovirajo, da so težkoče deloma nevzdržljive, deloma nalagajo tak riziko, da povzročajo razmeroma v ogromni izmeri podraženje.

Med prizadete te današnje gospodarske krize pa spada v enaki meri tudi državni ali privatni uradnik, kakor tudi delavec. Vsled skrčenih dohodkov, na drugi strani pa radi velikih izdatkov za vojsko in za oboroževanje, morajo vse srednjeevropske države, v kolikor s pogodbami niso vejane na gotovo brojno stanje vojske, ogromne primanjkljaje v državnem proračunu na nekak način kriti, kar daje povod tako k štednostnim meram, kakor tudi povzroča nesorazmerno povišanje davkov. Pri štedenju se najprej izdatki skrajšajo in pri tem se seže večinoma na plače državnih nameščenec.

Vsled visokih davkov trpijo podjetja, trgovci, ki so v svoji produktivnosti ovirani, morajo svoje obrate skrajšati, svoje delavce in nastavlence reducirati, vsled česar nastaja brezposelnost.

Državno gospodarstvo in neskončno kolo, ki daje občutiti vsak pregrešek proti starim, skozi tisočletja zbranim izkustvom gospodarskega napredka in izmenjave blaga vsaki gospodarski edineci, to je da tja do najmanjšega, zadnjega družinskega gospodinjstva.

Le silno majhen del lahko doseže kak dobiček, pa tudi ta je samo navidezen.

Medtem ko propagirajo Amerikanci poenostavljenje in združevanje obratov, se ustanavljajo v nasledstvenih državah z ogromnimi kapitali industrije, ki pa večinoma nimajo obstanke. Investirani bančni kapital se niti ne obrestuje, še manj pa amortizira in prej ali slej podjetje likvidira. Ako pa podjetje gre, trpi na zmanjšani kupni moči publike in mora v svrhu prodaje svoje zaloge nove produkte

Dnevne vesti

BRATJE, SESTRE!

Razsrjene nebeške sile so udarile domovino.

Poplavljeni, opustošena je najrodovitnejša zemlja, porušeni so domovi, človeška življenja utopljena v divjem valu,

pridelki uničeni, obup, glad, bolezen tam, kjer je še nedavno vladalo delo in zadovoljstvo! Strahovita je škoda!

Kogar je zadela, mar ji je kriv? Mar naj jo nosi sam, sam in brez pomoči pod njo omahuje?

Mar nima brata v širni domovini, nima sestre?

Sestre in bratje! Ni nas vseh zadela nesreča. Vsi, ki nas ni zadela — pomagajmo, hvaležni se odkupimo!

Vsi, ki nam je prizanesla grozota poplave — odkupimo se!

Vsi, ki nismo v obupnem boju s sovraženimi silami smrti gledali v oči — odkupimo se!

Vsi, ki nam ni ugrabil neusmiljeni val in v neznanem grobu pokopal ljubljene dece, milih roditeljev — odkupimo se!

Vsi, ki smo ostali pod suhim krovom in ne begamo brez doma — odkupimo se!

Vsi, ki imamo svoj vsakdanji kruh — odkupimo se!

Odkupimo se! Pomagajmo!

Dajmo iz dobre volje, hvaležni, da nam nebo ni vzelo s silo! Dajmo od sreče, da bo bednim srcem v tolažbo!

Bodimo bratje in sestre, da ne bomo brez sester in bratov, kadar bo nas udarila nesreča!

Odkupimo se!

Kdor lahko da, naj da obilno! Kdor ne more, a bo vendar dal, — še več bo tehtal njegov mali dar!

Nepregledna je škoda tudi v slovenskih pokrajinah. Le-tem so namenjeni po bratovskem sklepu Glavnega odbora vsi darovi, kar jih bomo nabrali v svojem področju.

Darovi se stekajo pri oblastnem odboru Rdečega križa v Ljubljani.

Narodni oblastni odbor RDEČEGA KRIŽA.

— Čehoslovaški senatorji in poslanci obiščejo Jugoslavijo. Poslanik Nintić je oficijelno povabil čehoslovaške poslance in senatorje, da obiščejo Jugoslavijo. Ti so se povabili odzvali in pridejo v Jugoslavijo koncem septembra. Obiskali bodo Beograd, Zagreb in Ljubljano.

— Izlet nemških univerzitetnih profesorjev v Jugoslavijo. Koncem tega meseca prispe v Split skupina 30 nemških univerzitetnih profesorjev. Izletniki obiščejo med drugim tudi Ljubljano. V Beogradu, Zagrebu in Ljubljani jim prirede naši univerzitetni profesorji svečan sprejem. Nemški univerzitetni profesorji bodo proučevali razmere v naši državi ter se bodo dalje časa mudili v Dalmaciji, kjer si ogledajo tamkajšnje zgodovinske znamenitosti.

— Mednarodni invalidski kongres v Ženevi. V Ženevi se vrši dne 17. septembra velik mednarodni kongres vojnih invalidov. Naše udruženje vojnih invalidov bosta zastopala na tem kongresu predsednik udruženja P. Lazarevič in podpredsednik J. Popović.

— Podpora za strokovne šole. V ministru trgovine in industrije je predviden kredit 100.000 Din za podpore nedržavnim obrtnim in drugim strokovnim šolam v Sloveniji. Podpore se razdele že početkom bodočega šolskega leta.

— Nova seizmološka postaja je vzpostavljena v Mandalini pri Šibeniku. Vodstvo je poverjeno tamkajšnji komandi podoficijske šole.

— Prodaja loterijskih obveznic inozemskih državnih posojil prepovedana. Finančni minister je ponovno prepovedal prodajo in nakup loterijskih obveznic inozemskih državnih posojil v naši državi. Za nakup in prodajo takih obveznic je treba posebnega dovoljenja finančnega ministrstva.

— Savez sportnih ribičkih društev. Dne 22. t. m. se vrši v Zagrebu ustanovni občni zbor »Saveza sportnih ribarskih društev kraljevine SHSc. Cilj saveza je združevanje vseh sportnih društev v državi, pospeševanje ribiškega sporta, razven tega pa tudi pospeševanje ribarstva v vseh sladkih vodah naše države.

— Jubilej šumarskega udruženja. Glavna uprava Jugoslovenskega šumarskega udruženja je sklenila, da se ima začetkom meseca oktobra slovesno proslaviti 50-letnica ustanovitve prve šumarske strokovne organizacije. Ob tej priliki bo izdana posebna spomenica.

— Dan materinskega udruženja. Materinsko udruženje bo proslavilo letos svoj dan dne 6. septembra, na dan rojstva prestolonaslednika. Zbirali se bodo prispevki s prodajanjem prestolonaslednikove

Sport.

DELAJSKO SPORTNO GIBANJE V JUGOSLAVIJI.

Kakor doznavamo, se je v Zagrebu vršila dne 25. julija Delavska sportna konferenca iz zastopnikov delavskih sportnih klubov vseh pokrajin države. Zbrani zastopniki so predvsem prebrali vprašanje o osnovanju delavskega kmetijskega sportnega bloka v Jugoslaviji, o izgradnji in o notranji odganizaciji sportnega bloka.

Iz njihovega stališča posnemamo, da hočejo ustvariti v državi »novo« sportno gibanje, ki naj bazira na razredni podlagi in na marksizmu. Za zgled so vzeli ti sportniki obe razredni sportni internacionali, to je takozvano Lucernsko sportno internacionalo, ki temelji na razrednem pravcu in se momentano nahaja v socialističnem taboru in na takozvano Rdečo sportno internacionalo (komunistično). In v smislu ojačitve »delavskega« gibanja so zbrani zastopniki delavskih sportnikov v Zagrebu izdelali podrobnejši načrt za osnovanje Delavsko-kmetijskega sportnega bloka za Jugoslavijo po zgledu zapadnoevropskih socialističnih in komunističnih sportnih savezov, ki bo temeljil na razrednosti in marksizmu.

Nekaj sličnega tej konferenci je bila konferenca slovenskih delavskih sportnih klubov dne 24. maja t. l. v Trbovljah, o kateri smo že poročali. V bistvu se ujemajo vsi sklepi slovenske delavske sportne konference v Trbovljah in one splošne vseh treh jugoslovanskih narodov v Zagrebu.

K temu najnovejšemu sportnemu gibanju v državi bi dodali le kratko pripombo. — Ne glede na to, da se, kakor čitamo v različnih marksističnih listih, — delavsko socialistično-komunistično gibanje konsolidira in da se oddaljuje od takozvane buržoazije vseh narodov, je le potrebno, da se delavski kakor tudi kmetijski sportniki ne emancipirajo od jugoslovanskega Nogometnega Saveza, to ni niti v njihovem in niti v interesu Saveza samega (JNSa) pravilno. Naša država do danes še nima takozvanih delavskih sportnih savezov, ki so morda člani Lucernske sportne internacionalne, ampak ima enoten sportni pokret, kjer so popolnoma enakopravni i delavci, i kmetje i »buržujci«.

Emancipacija delavskih in kmetijskih sportnih klubov JNSa bi mnogo pomenila, kajti to bi bilo cepljenje, kar bi mnogo škodovalo jugoslovanskemu sportnemu pokretu. In radi tega bi bilo najbolj priporočljivo, da zainteresirani delavski in kmetijski razredni in marksistični sportniki ne vodijo nikake separatistične taklike v sportnem gibanju Jugoslavije.

Utiš poseta zagrebske »sportne« publike v Ljubljani. Vsem ljubljanskim sportnikom je brez dvoma znano obnašanje in »drukarja« zagrebske publike, deloma iz izvenzagrebških časopisov, deloma iz lastne izkušnje. Da se ponaša tako na svojih igriščih, tega jim pač ne moremo zameriti, ker nosijo itak sami zle posledice (inozemski klubi igrajo zelo neradi v Zagrebu), ampak, da se kot gostje ponašajo brez vsakega takta naravnost fakiško, to nam dosedaj še ni bilo znano — še manj smo to pričakovali. Vzamemo v to svrhu samo eno izmed cvetk, ki so jih raztrosili in obenem tudi žalostnega spomina zapustili v Ljubljani: pred hotelom »Slon« stoji tisočglava zagrebska sportska publika, kateri govori zelen mladič z balkona. Med drugimi izbruhi skrajno nedostojnosti, nesramnosti in žaljiv je izrekel tudi sledečo žaljivko na simpatično bratsko srbsko reprezentanco: »Nazdravljam Zagrebu in Ljubljani, Beogradu pa nudim, neka pije iz ove kante.« Pri tem mu poda drugi nesramni zeleniš neko staro »kibloc«, ki jo prvi dvigne ter vihti nad zagrebsko publiko, ki mu navdušeno pritruje in frenetično ploska. S tem svojim nesramnim činom so »Sportisti« iz Zagreba zgubili še tisto malo simpatij, ki so jih uživali pri Slovencih.

V kajaku iz Dunaja v Kairo. Dunajčan Ernst Grünfeld, ki se je 1. junija z 10 tovariši odpeljal z Dunaja v kajaku (lahak čoln, čigar lesene ogrodje je prevlečeno s platnom), je došel v Kairo. Pot je šla po Donavi z Dunaja čez Budimpešto in Beograda v Kostanec, od tu po Črnem morju v Konstantinopol v Dardanele, kjer so drzni potniki dosegli Egejsko morje. Po zanimivi in deloma nevarni morski vožnji so dosegli Aleksandrijo, odkoder so nadaljevali pot

po Nilu navzgor. Vendar jih je od 11 oseb doseglo Nil samo 6, ostale so izgubili na svoji dolgi in nevarni poti, ni pa dosedaj še poročila, kako so dotični poginili.

Najhitrejši živali. Neki angleški prirodoslovec je napravil celo vrsto preizkusov in opazovanj, da bi mogel določiti hitrost posameznih živali. Če bi se poskusili vsi četveronožci sveta v teku, bi prvo nagrado brez dvoma dobil hrt, kojega hitrost znaša na minuto ca 1250 m. Njemu najbližji je konj s 1160 m, žirafa z 900 m, tiger z 860 m, severni jelen z 850 m, volk s 570 m in zajec s 400 m na minuto. Med tiči je najhitrejši golob-pismoša, ki drži rekord s 1200 m v minuti. Za tem pride albatros, ki jedva zaostaja za njim. Kar se tiče rib, ki jih tudi omenja angleški zoolog, je na prvem mestu

Gospodarstvo.

Ljubljanska borza, 18. avgusta. Zaključki:
»Šešir«, Škofja Loka 103.

BORZE.

Zagreb, 18. avgusta. Devize: Newyork ček 56.464—56.764 London 275.13—276.33, Berlin 1849—1853, Milan 186.65—187.85, Pariz 163—165, Praga 167.38—168.38, Curih 1094.8—1098.6, Dunaj izplačilo 799.25—803.25, ček 799.15—803.15.

Curih, 18. avgusta. Beograd 9.125, Newyork 517.50, London 25.15, Pariz 14.525, Berlin 123.20, Dunaj 73.10, Bukarešta 2.41, Sofija 3.7425, Budapešta 0.00723375, Milan 17.025, raga 15.325.

Modno pismo.

Tudi jesenska in zimska moda je glede barv silno bogata. Časi, ko so zadovoljevali modra, rjava, siva in črna barva so minuli. Moderni medtoni so tako diskretni, da zadovoljijo vsako željo. Lako trdimo, da je v letošnji jesenski sezoni najbolj moderna siva barva. Siva kot staniol, kot škrl, kot svinec, platina ali ona mehka siva, ki jo imenujejo kratko in pregnantno »megleno sivo«. Rožnata utegne postati nekoliko temnejša ter se bo imenovala potem »praliné«, »rose nacré«, originalna je rjavkasta roza barva. Svetle peščene barve ne pridejo v poštev, kljub temu pa je zelo priljubljena rumenkasto siva barva, imenovana »gazela«. Od rdečih bodo posebno efektne »ibis«, »airelle«, »flamingo« in »ametist«, vse nianse so zastopane in najsi se svetlikajo modro ali lila, ali kakorkoli. Tudi »mauve« bo zelo upoštevana. Kar se tiče blaga, pridejo predvsem v poštev: rips, cord-baržun, otoman, épinglé, vse te vrste so zelo moderne. Prav ljubke so tudi kasha double, ki so posebno prikladne za trodelne promenadne kostume obleka-cape-plašč. Cape tudi še ni odigral svoje vloge, novi kroji so cape bersaglieri (natančna imitacija italijanskih oficirskih cape-ov), mala pelerinea

— cape paža itd. Kompozicija dveh ali treh vrst blaga bo omogočala jesenski modi veliko variacijo. Kot podloga za cape-e in plašče se uporablja zelo pogosto crepe-romain. Na drugi strani se kombinira zopet temen crepe-satin s finimi ripsi iz česar rezultira velika

množina modnih možnosti. Fantazijska krzna v finih barvah se uporabljajo za ovratnike plaščev. Prehod od blaga h krznu tvori čisto diskretna kovinska vezanina. Oblike oblek se menjavajo med flumprom in fasono lahke bluze, plastroni in telovniki. Plašči so po večini

natančno tako dolgi kot obleka. osebno »ipičen« za jesensko modo je sledeči ansambel: krilo in raven plašč iz ripsa, barva: rose nacré. Tudi »gazela« in črna barva se kombinira. Deviza je: krasen material in rafinirana izdelava.

Moderni jesenski plašči.

Izrezek v obliki črke »U«.

Rudyard Kipling:

Knjiga o džungli.

»Vem, vem,« je dejal Bagheera. »Da bi le Baloo bil tukaj. Sedaj morava pač storiti, kar premoreva sama. Ko oblak zakrije mesec, pojdem na ploščad. Tam imajo nekako posvetovanje o fantu.«

»Dober lov!« je odgovorila Kaa jezno in je odlezla proti zapadnemu zidovju. Slučajno je bil ta del zidovja najmanj porušen in je nekoliko zadrževal veliko kačo, predno je mogla najti pot po kamenju.

Oblak je zakril mesec, in ko je Mowgli ugibal, kaj se prigodi sedaj, je začul lahke Bagheerine šape na ploščadi. Črni panter se je bil skoraj neslišno priplazil po obronku in je mlatil — če bi grizel, bi samo tratil čas — na levo in desno po opicah, ki so sedele okrog Mowglija v krogih po petdeset, šestdeset glav po vrsti. Vzdignilo se je silno tulenje od strahu in togote, ko pa se je Bagheera izpotaknil nad telesi, ki so se valila in suvala pod njim, je ena zavpila: »Saj je samo eden! Ubijte ga! Ubijte ga!« Nad Bagheero se je zgrudila množica opic, ki so grizle praskale, suvale, tolkle, pet ali šest pa je pograbilo Mowglija in ga vleklo do zidovja poletne vile, kjer so ga pahnile skozi odprtino razpadle kupole. Med ljudmi vzgojeni deček bi se bil močno pobil, kajti padel je dobrih deset čevljev globoko, ali Mowgli je padel, kakor ga je bil Baloo učil padati in je priletel na tla nalahno.

»Ostani tukaj,« so mu zaklicale opice, »dokler ne pobijemo tvojega prijatelja. Pozneje pa se poigramo s teboj, če te kačje ljudstvo pusti živga.«

19

»Ene sva krvi, jaz in ti,« se je hitro oglasil Mowgli in izgovoril kačje geslo. V groblji vsenaokrog sebe je slišal šumenje in sikanje in je zaklical geslo v drugič, da bi bil bolj gotov.

»Vse na tla,« se je oglasilo več zamolklih glasov. Vsaka stara razvalina v Indiji postane prej ali slej bivališče kač in v stari poletni vili je mrgolelo naočark. »Mirno stoj, mali brat, da nam ne storiš kaj žalega z nogami.«

Mowgli je stal mirno kolikor je le mogel, upiral oči skozi odprtine ter poslušal besni vrišč boja okoli Črnega panterja — vikanje, čebljanje, trganje opic, pa globoko, hripavo pokašljevanje Bagheere, ki je skakal pod kopicami sovražnic. Prvikrat izza svojega življenja se je Bagheera boril za svoje življenje.

»Baloo mora tudi biti blizu; Bagheera ne bi bil sam prišel,« si je mislil Mowgli in je na ves glas zavpil: »V kotanjo, Bagheera! Zvali so v vodno shrambo! Zvali se tja in skoči noter! V vodo!«

Bagheera ga je slišal in klic, ki mu je oznanjal, da je Mowgli na varnem, ga je navdal z novim pogumom. Drzno, ped za pedjo si je delal pot proti vodnim kotanjem in molče udrihal.

Tedajci se je začel od razrušenega zidovja, ki je bilo najbližje džungli, gromki bojni krik Balooja. Stari medved je bil sicer napel vse moči, a ni mogel priti prej. »Bagheera!« je vpil, »tukaj sem! Plezam! Hitim! Ahuwcra! Kamenje mi drsi pod nogami! Čakajte, da pridem še jaz, ti nagnusni Bandar-log!«

Prisopil je na ploščad in mahoma izginil v valovju opic. Postavil se je na zadnje nogi, iztegnil sprednji šapi in objel toliko opic, kolikor jih je mogel, jih

stisnil k sebi, nato pa je začel udrihati — pok! pok! pok! — kakor s cepcem.

Tresk! Pljusk! je slišal Mowgli in ta glas mu je oznanjal, da se je Bagheera preboril do vodne kotanje, kamor mu opice niso mogle slediti. Panter je ležal v vodi, le glava mu je molela iz nje, in lovil sapo, opice pa so stale na rdečih kamenitih stopnicah in skakale od jeze sem pa tja pripravljene, da planejo nanj od vseh strani, če bi prišel iz vode Balooju na pomoč. Naenkrat je pomolil glavo iz vode in je v obupu zaklical kačje geslo po pomoči: »Ene sva krvi, jaz in ti!« Menil je namreč, da je Kaa v zadnjem hipu odnesla pete. Celo Baloo, ki je bil malone zrušen pod kopico opic, se je moral zahahljati, ko je slišal velikega Črnega panterja klicati na pomoč.

Kaa si je bila šele pravkar naredila pot čez zapadno zidovje in je priletela na tla s treskom, da se je izdrl velik kamen iz oboka in se zvalil v jarek. Ker ji je bil prostor ugoden za boj, se je zvila enkrat, dvakrat in zopet odvila, da se prepriča, da bi je bila vsaka ped njenega dolgega telesa v pravem redu za boj. Ves ta čas je divjal boj z Baloojem in opice so vresčale okoli kotanje in Bagheere. Mang, netopir je letal sempatja in raznašal po džungli vest o veliki bitki; celo Hathii, divji slon, je zatrobil in v daljavi so se zbudili po džungli razstreseni roji opičjega ljudstva in prihiteli priskakoma po drevesnih cestah na pomoč tovarišicam v Mrzlih brlogih; hrušč boja je zbudil tudi vse dnevne ptice več milj daleč na okoli.

(Dalje prith.)

„GROM“

CARINSKO POSREDNIŠKI IN ŠPEDI-
CIJSKI BUREAU

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41.

Naslov brzojavkam: „GROM“.

Telefon int. št. 45-4.

PODRUŽNICE: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavljajo vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod ku-
lantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. N. za
ekspresne pošiljke.

„Srajce,“ promenadne, bele in barvaste,
ovratnike vseh vrst in
fazon, pentlje, samoveznice, žepne robce, nogavice v
raznih barvah za gospode in dame, naramnice, toaletne
... potrebščine, svilene trakove, čipke in vezanino...
Nizke cene. — Velika izbira samo pri
JOSIP PETELINC-U LJUBLJANA
blizu Prešernovega spomenika ob vodi

PREMOG - ČEBIN
Wolfova 1/II. - Telef. 56.

„Vinocet“

tovarna vinskega kisa,
d. z o. z., Ljubljana,
nudi

najfinejši in najokusnejši na-
mizni kis iz vinskega kisa.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmoder-
neje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 12, II. nadstropje,

MALI OGLASI
Vsaka beseda 50 para, debelo tiskano
Din 1.—.

Iščem
malo, mirno sobico, tudi
na periferiji mesta. Pro-
sim naslove na upravni-
štvo »Nar. Dnevnika«.

Stekleno
strešno opeko imajo stal-
no v zalogi Združene ope-
karne d. d. v Ljubljani.

MODROCE
iz najboljšega domačega
in češkega platna, postel-
ne mreže, zložljive poste-
lje, otomane, dekoracijske
patent divane in tapetni-
ške izdelke nudi najceneje

patent-divane
v plišu
vam nudi izredno poceni
Rudolf Sever,
Ljubljana, Gosposvetska 6.
Vabim na ogled!

RUDOLF RADOVAN,
tapetnik
Ljubljana, Krekov trg 7.

Potnike
dobro vpeljene sprejme
vinska trgovina. Ponudbe
in zahteve naj se pošlje
na oglasni zavod Kopitar,
Ljubljana, Čopova 21/III.
pod »vinska trgovina«.

Naročajte
„Narod. Dnevnik“.

„TRIBUNA“, F. B. L.
tovarna dvokoles in otroških vozičkov.
LJUBLJANA, Karlovska cesta 4

Znižane cene in
največje skladi-
šče dvokoles,
motorjev, otro-
ških vozičkov,
šivalnih strojev, vsakovrstnih na-
domestnih delov, pnevmatik. Po-
sebni oddelek za popolno popravo
emajliranje in ponikanje dvokoles, otroških vo-
zičkov, šivalnih strojev itd. — Prodaja na obroke.
Ceniki franko.